

Любен Дилов

Шегата на капитана

Почти всички на борда бяхме новаци, тоест вече не бяхме, защото първият ни полет стремително отиваше към своя край. Звездолетът пресече орбитата на Плутон и енергично забавяше скоростта си, навлизайки в Слънчевата система. Чувствахме се постоянно замаяни, защото след субсветлинните скорости, с които бяхме се носили между звездите, спирачните двигатели силно натоварваха поотвикналите ни клетки. Всичко обаче беше така пресметнато, че седмица преди да пристигнем, телата ни да са подготвени за родната гравитация. Астролетът разполагаше с необходимите средства и съоръжения да осъществи в полет адаптацията на екипажа си към земните условия. А за душевното и физическо здраве на хората му отговаряше моя милост, така че след навлизането ни в Слънчевата система имах много и твърде отговорна работа.

Сам новак в толкова продължително пътешествие, аз трябваше да се боря не само с чуждите неразположения в периода на адаптацията, но, понеже обръщах повече внимание на техните психофизиологични смущения, по-леко пренасях своите. Всяко бордово денонощие прекарвах хората си през диагностичния кабинет, предписвах укрепващи и ободряващи медикаменти, измислях им весели занимания и нови игри, цензурирах предаванията, които вече улавяхме от Земята, защото не всичко бе подходящо още сега да се показва или съобщава на екипажа. И въпреки усилията ми екипажът се влачеше из звездолета в отчайващо лошо настроение. А не можех и да му се сърдя – сам изпитвах същото, макар и да го криех под професионално показан оптимизъм.

Както е известно от теорията на относителността, полетът ни със скорости, близки до скоростта на светлината, бе довел за нас до онова свиване на времето, при което ние, спечелвайки за себе си младост, бяхме загубили на Земята близо столетие, отнесло със себе си всичко скъпо от предишния ни живот. След месец щеше да ни посрещне една непознатата планета. Вече го усещахме: чужди ни се струваха произведенията на изкуството, които Земята изпращаше в своите предавания за далечните космически станции, не печелеха симпатиите ни и новите звезди на спорта, естрадата и политиката. Нашето поколение отдавна бе напуснало всички тези области заедно със своите вкусове и стилове.

Тревогата му нарастваше, защото нарастваше и безсилието ми, да се преборвам с множеството функционални смущения, които имаха чисто психосоматичен произход. Не ми се щеше да признавам поражението си, но капитанът ни единствен притежаваше опит от междузвездни пътешествия. И изобщо, че тъкмо той ни водеше беше не само чест за нас, но и рядък късмет. Оцеляването на експедицията ни в няколко

отчайващи ситуации се дължеше почти изключително на него.

Преди повече от четири столетия той пръв бе повел космолет към звездите и още тогава завинаги бе заковал името си в паметта на човечеството. А за нас, до полета ни, той представляваше само име от учебниците и митичен праядо, макар на вид да не можеше да ни е дори баща. Ето защо авторитетът и легендите около името му поддържаха през целия ни двайсетилетен полет спасителната дисциплина. Не особено общителен, строг, но безукорно справедлив, той умееше сегиз-тогиз да се отнесе към някого и по бащински топло. А учтивата дистанция в едно за дълго затворено пространство е по-верният тон на отношения между хората, отколкото семейното панибратство, което лесно поражда конфликти.

– Капитане, екипажът съвсем се кисна – рекох му, когато най-после преодолях професионалната си гордост. – Дай някаква идея.

Стори ми се, че усмивката му беше злорада и жестока.

– След първия полет е така. Почваш да се плашиш повече от Земята, отколкото от Космоса.

– Безпокоя се за някои от тях – подхвърлих предпазливо. – Помислих си, че ти, като стар космически вълк и твоя опит...

Той изръмжа.

– Аз като стар космически вълк мога само да ги наругая. Знаеш ме какъв оратор съм.

– А защо пък не – хванах се аз за думите му, може би защото не ми се щеше да си отида с празни ръце. – Едно добро наругаване понякога върши работа. А то така... тия мъчителни и безплодни дискусии, които всеки води в себе си с бъдещето, дето ни очаква... Знаеш ли какво, я да насрочим за утре едно събрание! Ама пряко, не по видеовръзката! Нека се погледаме очи в очи! Нека открито да си признаем какво най-много ни тежи, за какво ще ни е най-мъчно. Пък ти ще разкажеш нещичко за предишните си връщания. В края на краищата имаме си жив пример, че не е задължително в такъв случай човек да се превръща в музеен експонат от историята на космонавтиката.

Той кимна, а усмивката му този път ми се стори заканителна.

През целия полет, едва ли бяхме свиквали повече от четири-пет директни събрания, и то само по празнични поводи. Холовизорната система правеше всичките ни съвещания и разговори директни, без да напускаме работните си места или жилищните помещения. Обаче сега ми бе необходима аурата на изключителност. Постарах се да придам на събранието още по-интригуващ характер и като пузнах на екраните поканата

писмено: „Опит за разговор на тема «Какво ни плаши». Присъствието не е задължително.“ А напитки, каквито сервирахме само в най-големите празници, поръчах за целия екипаж. Бях убеден, че тъкмо незадължителността на присъствието ще докара всички на събранието.

Разговор обаче всъщност не се състоя. Той стана излишен благодарение на великолепия номер, който ни разигра капитанът. А началото не обещаваше нищо добро. Нямах докладчик, не бяхме се споразумели кой да открие събранието, та и аз, заедно с всички, напрегнато очаквах какво ще стане, докато сред инженерите, които винаги са били по-буйнички, се развикаха: „Няма ли най-после да ни кажете за какво сте ни събрали?“ и „Все така ли ще се гледаме?“, и „Докторе, защо не ни изпеш нещо?“... Тогава капитанът удари с юмрук по компютърния пулт пред себе си, светкавично улови чашата която опита да се прекатури, и гневно натърти местоименията:

– Не сме ви събрали тука а сме се събрали! И в поканата така пише: Опит за разговор! Защо мълчите тогава? Провесили сте носове, та оснополивихте целия звездолет, пък сега мълчите! А като тръгнахме от Земята – урааа и така нататък, нали? Да не би случайно да не сте знаели че ще има и връщане, жаби такива, страхливи и разплутли!...

Набрал инерция, капитанът хвърли още десетина далеч по-люти и неприлични космонавтски ругатни, след което отпи от чашата си, изгледа ни дълго изпод вежди и продължи по-кратко.

– Добре! Макар никъде да не е речено, че все капитанът трябва пръв... Но като сте такива пълзльовци, та чак и да назовете онова, от което се плашите, не смеете... И щом, като овцете все имате нужда да вървите подир някого... – Той повторно отпи глътка, сякаш сам да набере кураж и да събере нужните му думи, които все се пръскаха и объркваха. – Добре! Ще ви кажа, от какво се страхувам аз, вашият капитан! И макар че това ми е вече четвъртата експедиция, то е все едно и също... Кхъм, кхъм... Чели сте из учебниците че аз водех най-първата експедиция към звездите, нали? Щото аз още тогава минавах за стар космически вълк – ту изпитвах планетолети, ту обслужвах далечните линии до Нептун и Плутон... Искам да кажа, нищо особено не ме свързваше със Земята, нали разбирате? Една жена ми цедеше душата там, та предпочиташ да съм все на път. Да, да... – Най-сериозно закима той срещу плахите ни усмивки. А те бяха плахи, защото нито дръзвахме да му се надсмеем, нито пък да повярваме, че някой би бил в състояние да тормози този нечовешки силен и храбър мъж, този космически Одисей, който досега бе надхитрил цялата Галактика с всичките и смъртоносни клопки. – Да,

да, така е! Нито аз мога да ви опиша, нито пък вие ще съумеете да си я представите, но така или иначе заради нея и аз потеглих с „ура“ в първия си полет към звездите. За разлика от вас обаче аз много добре знаех какво хубаво нещо ме очаква. Връщането ми щеше да бъде за мен триумф на новопридобитата свобода. Защото, ако не загинехме някъде, щяхме да се върнем половин столетие след смъртта на жена ми. Прости ми Космосе, но аз наистина копнеех за такова избавление. Такаааа... А сега си представете...

Той, изглежда, сам прекалено живо си представи онова, което настояваше да си представим и ние, защото ръката му твърде силно се разтрепера, посягайки към питието. Залата щеше да се пръсне от напрежение, както пишат писателите, които обичат да пишат за напрежения. Гласът на старият космически вълк също придрезгавя, точно както в романите.

– Представете си другари по съдба! На космодрума първо пристъпя към мен с истинско цвете в ръка едно девойче и ми хлипа „Герою мой...“, и се хвърля на врата ми... Кой мислите? Жена ми! Да, да, моята собствена жена! Само че докато аз все пак съм поостарял с годините на полета, тя, проклетницата станала по-млада, върнала се точно на възрастта, когато се запознахме и оженихме...

– Как така? Хайде де!... Няма ли за теб закони на времепространството? – развикаха се в залата, но някой се досети: – Клонинг ли?

Капитанът кимна свирепо.

– Уж бе забранено да се прави при хората, уж не знам какво си, а на нея й разрешили да се възпроизведе чрез клонингово присаждане. Тая моя Пенелопа – да я хлопнеш по главата, та да види звезди посред бял ден! – успяла да им внуши да направят такъв психологически експеримент при първия междузвезден полет. Пък си го представяли, наивниците, и като възнаграждение за мен, капитана, за бъдещото ми геройство демек! А тя, хитрушата съгласувала полета с присажданията, че да ме посрещне точно на годинките, когато съм се влюбил в нея!

– Че лошо ли ти е сторила? – подхвърли вторият автопилот, но капитанът му се озъби:

– Не ме карай да го пожелавам и на теб!

Настроението в залата беше вече с няколко градуса по-добро.

– И какво стана? – изпреварих аз надигашия са шум.

– Какво стана? Същото! Любов, щастие и така нататък, после нещата отново взеха да куцат, на края моята подновена хубавица пак стана непоносима и аз... хайде на следващата експедиция! Вие я знаете, оная

до планетите край Данеб! Тя и сега си остава най-тежката. Е, оцеляхме, слава на Космоса, и аз си мисля в обратния път: Чака те заслужена почивка, старче, време ти е да миряшаш, на по-младите път да дадеш... А то какво? На космодрума, след още цяло едно столетие, пак моята съпруга! И пак на двайсет години! И пак с истинско цвете в рака, и пак „герою мой...“, и пак реве, и така нататък... В черна дупка да падне оня, дето е открил клонинга!

В очите на капитана бликнаха артистични сълзи. И злобата, с която ни описваше второто си завръщане, и старовремските изрази, които употребяваше, бяха така комично поднесени, че вече избухнахме в смях. В един, според мен, лекаря, хубав и целебен смях. Чудесен беше нашият капитан и аз си знаех, че ще намери начин да ми помогне, но толкова комедиантски дарби никога не бих предположил у този могъщ и мрачноват мъж. А историята бе съчинена, разбира се. Твърде детайлно всеки от нас бе изучавал в подготвителната школа предишните междузвездни експедиции – никъде не се споменаваха за каквито и да било клононгови експерименти.

– Смейте се! Смейте се, добичета звездни – пресипна капитанът още по-умело. Но така... Но същото... се случи и след третото ми завръщане! Нямаше спасение от тая проклетия и това си е! Цели три столетия...

Артистичния му хленч окончателно потъна в гръмогласния ни смях. После смехът премина във всеобщ безреспектен коментар, при който се надпреварвахме да остроумничим за сметка на капитана, отреагирвайки собствените си страхове. Превърнал се отново в суровия космически вълк, капитанът търпеливо изчака да спадне първият напор на веселието и като в началото на разказа си, удари с юмрук по пулта.

– Тишина! А сега, ако някой има по-тежки причини да не му се завръща на Земята, нека ни ги каже! Ако ли не, да вървим да си гледаме работата!

Заподканяхме се весело един друг, но никой не стана и аз изръкоплясках. Залата повторно оглуша, този път от признателните аплодисменти на екипажа.

Събранието даде неочаквано добър резултат. Провесените носове, както ги бе нарекъл капитанът, се вдигнаха и безстрашно се насочиха към изненадите, с които щеше да ги посрещне остарялото, за разлика от нас, с още сто години човечество. А месец по-късно, до един здрави и бодри, скачихме звездолета към въртящия се в орбитата около Луната специално за нас сглобен космодром – там бе ни отпратил невидимият

космически диспечер.

Угасихме двигателите, облякохме парадните дрехи и се строихме за излизане. Люкът обаче не се отваряше, а и капитанът не идваше да ни поведе към неизвестното. Чак след половинчасово пристъпване от крак на крак в студения шлюз ни стресна репродукторът с гласа на първия заместник:

– Командването поемам аз. Капитанът е болен. Лекарят веднага да се яви при него. Останалите – пригответи се за слизане и спазвай строго дадените инструкции!

Аз панически се затичах към каютата на капитана, но го намерих едва в командната кабина. Седеше си, както ми се стори в първия миг, преспокойно пред главния екран и зяпаше как екипажът му с неловка тържественост слизаше на непознатия му космодрум, как с подобна плахост отсреща пристъпваха десетина души в необичайни за вкуса ни облекла. Иначе си бяха хора и по нищо не личеше, че са родени сто години след нас.

– Какво ти е? – сетих се най-после аз, че съм лекар, и турих ръка на челото му. Едва сега съзрях и лицето му, което вече ме уплаши.

– Болен съм – изпъшка капитанът. – Ще трябва да ме заключиш в карантинното.

– На борда не носим никаква зараза. Пък и тоя специално за нас построен явно не е предназначен за паради, а си е карантинен космодрум.

– Ти от нареждания не разбираш ли?

– Извинявай шефе, но такива неща не могат да се заповядват на един лекар. Аз решавам кой да влиза в карантинното и кой не. Ела в диагностичния кабинет да те прегледам!

Той не помръдна от мястото си. Само ръката му настройваше екрана на близък план. Другата засочи с показалеца групата посрещачи, която вариообективът бързо приближаваше към нас. В гласа му не бе останало нищо заповедническо.

– Докторе, погледни там! Виждаш ли онова момиче с букетчето?

– Екстра е – рекох. – Бива си го новото поколение.

– Никакво ново поколение не е! Това е... това е тя!

Не разбрах веднага за кого става дума, тъй като бях позабравил разказа му, в който тогава така и не повярвахме.

– Да не искаш да кажеш, че...

– Именно! – изпъшка той съвсем сломено. – Погледни и ми кажи: как е възможно от това човешко същество да се излюпи само след

година две такъв звяр, дето го няма в цялата Галактика?...

Аз и сега не му повярвах. Момичето беше изключително хубаво и очарователно, и мило, и всичко каквото можеше да се каже за едно момиче, което си пожелавах от пръв поглед.

– Докторе ти само ще ме отгървеш – удари го капитанът на молба. – Пиши ме болен, в карантинното ме заключи, а през това време потърси някой звездолет, който отлита нанякъде. Разкажи им там на тия, новите, какъв добър астропилотот съм и така нататък! Не претендирам за командно място...

– Я не се вдетинявай! Казваш „край“ и толкоз!

– Невъзможно! Аз пак в нея ще се влюбя. Ти си нямаш представа какво момиче е! Спаси ме, моля те! Ето, аз вече започвам...

Ръката му хем се протягаше да угаси екрана, хем очевидно отказваше да го направи.

Аз го угасих вместо него. После хванах под мишниците тази много-вековна легенда, този символ на човешкото безстрашие и го повлякох – вече почти насила – към карантинното отделение. А той се задъхваше в ухото ми:

– Нали е красива! Галактико свята, никъде няма такова момиче, ще знаеш... И ако този път... Виж какво, я й кажи, че ако тя...

– Нищо няма да й кажа и стига си ми заповядвал! – срязах го аз без всякакво уважение, защото изведнъж се бях запитал: Нима всичките чувствени полети на този мъж-страшилище, край паметниците на когото съм играл още като дете, не са били нищо повече от едните жалки бягства! И добавих: – Вече не си ми капитан, вече си само пациент! До новия полет и при условие че ме вземеш със себе си!...

КРАЙ

© Любен Дилов

Източник: <http://sfbg.us>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1299>]